

Grøn udviklingsplan

for Østmøn lokalområde

Grøn udviklingsplan for
Østmøn lokalområde

Forsidefoto:
Kirkestien i Magleby

Vordingborg Kommune
Natursekretariatet
2013

Vordingborg Kommune
Valdemarsgade 43
4760 Vordingborg
Tlf. 55 36 36 36
www.vordingborg.dk

Godkendt af Miljø- og
Klimaudvalget d. 14. maj 2013

Forord

Vordingborg Kommunes Miljø- og Klimaudvalg vedtog i 2011 en Strategi- og Prioriteringsplan for kommunens grønne områder. Den følges der nu op på med en række grønne udviklingsplaner, én for hvert af de 16 lokalområder. De grønne udviklingsplaner skal, inden for rammerne af Strategi- og Prioriteringsplanen, fungere som styreredskab for den fremtidige udvikling og daglige drift af de arealer, som Natursekretariatet er ansvarlige for.

Denne grønne udviklingsplan er udarbejdet i samarbejde med Østmøn Lokalråd og dækker det geografiske område, som hører under lokalrådet.

Visioner og målsætninger

Strategi- og Prioriteringsplanen opstiller kort fortalt ni overordnede visioner for Vordingborg Kommunes grønne områder. Det handler om at fremme mangfoldighed, grøn profil, kyster og strande, grønne forbindelser, tilgængelighed, læring, grøn synergi, grøn turisme samt formidling. Samtidig beskrives de generelle målsætninger for forskellige typer af grønne områder og deres anvendelse.

Strategi- og Prioriteringsplanen kan læses i sin helhed på Vordingborg Kommunes hjemmeside www.vordingborg.dk > for borgere > natur, vandløb, grønne områder.

Men hvordan omsættes visioner og målsætninger til konkrete tiltag på de lokaliteter, Natursekretariatet forvalter? Det skal denne grønne udviklingsplan præcisere ved at pege på, hvor den daglige drift kan ændres, enten i retning mod det mere naturprægede eller et større have-/parkpræg – og hvor der er behov for renoweringer og nyanlæg for at nå vores mål.

Disse mere specifikke målsætninger for enkelte arealer skal ses som udtryk for, hvordan arealerne kan udvikles over tid. Det er derfor ikke alle forandringer, som vil blive iværksat straks, men Vordingborg Kommune vil med denne udviklingsplan arbejde hen imod at målsætningerne opfyldes.

Før udviklingen af de enkelte områder skal der udarbejdes et detailprojekt. Lokalråd og lokale kræfter vil blive inddraget i detailplanlægningen i det omfang, det er muligt. Lokalt engagement og frivillighed i forbindelse med den efterfølgende drift af omdannede grønne områder vil ofte kunne fungere som katalysator for at et projekt igangsættes og gennemføres.

Indholdsfortegnelse

Forord.....	3
Visioner og målsætninger.....	3
Lokalområdet Østmøn.....	5
Landsbyer	6
Klintholm Havn.....	6
Borre.....	8
Hjertebjerg.....	9
Magleby.....	9
Det åbne land.....	10
Gadekær.....	10
Adgang til strande.....	12
Kirkestier.....	13
Fortidsminder.....	14
Historien om Sømarkedyssen formidles på Fortidsmindeguiden.Rekreative ruter.....	15
Rekreative ruter.....	16
Formidling:.....	17
Igangværende projekter:.....	17
Kommende projekter:.....	17
Frivillighedsprojekter:.....	17
Igangværende projekter:.....	17
Kommende frivillige projekter:.....	17
Natur.....	18
Fredninger.....	18
Indsatsplan mod Kæmpe-Bjørneklo.....	19
Natura 2000 handleplaner.....	20
Oversigtskort.....	23
Opsamling og prioritering.....	24

Lokalområdet Østmøn

Møns Klint ligger på Østmøn og tiltrækker mange turister. Turismen omkring klinten er essentiel for mange af de aktiviteter, der foregår på Østmøn. En stor del af lokalrådsområdet er ejet af private lodsejere eller staten (Naturstyrelsen), hvorimod Vordingborg Kommune ikke har mange offentlige arealer i området, og dermed har Natursekretariatet ikke mange områder at forvalte. De områder, der forvaltes, er legepladser, fortidsminder, en enkelt sportsplads, naturområder, gadekær og enkelte adgangsveje til stranden. Aktiviteterne er samlet omkring de største landsbyer Klintholm Havn, Borre og Hjertebjerg.

For Østmøn vil det være væsentligt at styrke den grønne profil i området ved at sætte fokus på udvikling af stiforbindelserne mellem de enkelte landsbyer og ud til vandet.

På de følgende sider beskrives de grønne arealer i lokalområdet, som Natursekretariatet har ansvaret for, og andre grønne projekter som Vordingborg Kommunen er involveret i.

Tal i parentes henviser til oversigtskort på side 6, 8 og 23.

Stemningsbillede fra Klinteskov

Landsbyer

Klintholm Havn

Klintholm Havn er et meget levende sted i sommerperioden men om vinteren kniber det med aktiviteterne. Det er derfor vigtigt for lokalrådet at styrke Klintholm Havn, så livet i landsbyen fastholdes i vinterperioden. I Klintholm forvalter Natursekretariatet en legeplads, et moseområde, to strande og en sti ved Katinkavej.

Legepladsen (1)

Legepladsen er nyrenoveret i 2010 og er hele tiden under udvikling. Dens målgruppe er mindre børn og der er fokus på motorisk udviklende legeredskaber samt sanseoplevelser. Det vil være muligt med tiden at udvide legeområdet med to boldmål, så der også bliver aktiviteter for de lidt større børn. Der er god plads til mere voldsomme aktiviteter som boldspil og drageflyvning.

Legepladsen ligger i udkanten af byen og er ikke let at finde for turister, så der skal gøres ekstra opmærksom på hvordan man finder herhen fra havneområdet.

Legeplads i Klintholm Havn

Der er tilsyn med legepladsen hver måned i sommerhalvåret og hver anden måned i vinterhalvåret.

Driften af legepladsen fortsættes uden ændringer.

Sti ved Katinkavej (2)

Stien fører fra Katinkavej til plejecenteret, og flankeres af klippede græsband. En del af stien er asfalteret, og det er et lokalt ønske at hele stien får denne overflade for at forbedre færdselsmulighederne med rollator. En bænk at hvile sig på undervejs ville også gøre stien mere anvendelig for de ældre borgere i området.

Sti ved Katinkavej

Vedligeholdelsen af stien og beplantningen omkring den fortsætter uændret.

Belægningen renoveres og der opsættes en bænk ved stien.

Mosen ved Klintholm Havn (3)

Mosen er et godt sted at gå en tur. Der er vand, et rigt fugleliv, spændende og varieret vegetation, der giver gode sanseoplevelser og god udfordring til dagens motion. Den østlige del af arealet ved mosen ligger i klippet græs og anvendes som buffer-parkeringsplads ved større arrangementer i byen.

Der er meget fugtigt på dele af turen rundt om mosen, så det er et stort ønske at få forbedret stisystemet, så man kan komme tørskoet rundt, i hvert fald i sommerhalvåret. Det er desuden et stort lokalt ønske, at der etableres en sti hele vejen rundt om mosen samt videre nordpå.

Klintholm Havn Borger- og Grundejerforening ønsker at udvikle det nordøstlige hjørne af området til en lille lund med gamle æblesorter. Foreningen ønsker også at dyre- og fuglelivet i mosen formidles på infotavler på stedet, og at der opstilles flere borde og bænke til ophold ved mosen.

Vordingborg Kommune vil arbejde på at forbedre eksisterende stier ved mosen og disses forbindelse med det øvrige netværk af gangstier i byen. Stien rundt om mosen og videre nordpå kan eventuelt komme i stand såfremt de relevante lodsejere ønsker at indgå i projektet.

Den videre udvikling og formidling af mosen sker i samarbejde mellem Natursekretariatet og Borger- og Grundejerforeningen.

Sti ved mosen ved Klintholm Havn

Borre

For Borre er det vigtigt at få gode steder at samles og at have noget at samles om. Her er en meget aktiv Borgerforening, som samler borgerne til aktiviteter i forsamlingshuset og på den nærliggende legeplads.

Legeplads (6)

Legepladsen ligger lidt skjult midt i byen, omkranset af høj beplantning, og er en kvartérslegeplads for byens børn samt besøgende i forsamlingshuset. Her afholdes også det årlige Skt. Hansbålarrangement. Legepladsen er nyrenoveret i 2010 og er hele tiden under udvikling. Dens målgruppe er mindre børn, og der er fokus på motorisk udviklende legeredskaber samt sanseoplevelser. Der er tilsyn med legepladsen hver måned i sommerhalvåret og hver anden måned i vinterhalvåret.

Lokalrådet ønsker at der opsættes en rutchebane på legepladsen.

Driften af legepladsen fortsættes uden ændringer.

Legeplads i Borre

Kolonihaver (7)

Kolonihaverne ligger i det sydøstlige hjørne af Borre by. Det er nyttehaver uden overnatningsret. Størstedelen af de 19 havelodder er udlejet.

Anvendelsen fortsætter uændret.

Kolonihaver Borre

Skulpturpark (8)

Lokale kræfter i Borre har anlagt en skulpturpark på et lille kommunalt areal, 'Snedkergrunden', i landsbyen. Arealet vedligeholdes af Natursekretariatet.

Driften fortsætter uændret.

Byggegrunde (9 og 10)

I 2012 har Natursekretariatet fået overdraget nogle byggegrunde i Borre By, som ikke forventes at kunne sælges.

En gruppe borgere i landsbyen vil gerne danne et plejelaug for areal nr. 9 og slå græsset med le et par gange om året. Gruppen vil også i samarbejde med naturvejlederen stå for at tilplante arealet med fuglevenlige bærbuske og træer, og eventuelt etablerere opholdspladser og en primitiv overnatningplads med shelter.

De to arealer udformes som grønne pauser i bebyggelsen med naturpræget beplantning.

Plejelaugget overtager driften af beplantningen på areal nr. 9.

Hjertebjerg

I Hjertebjerg ligger Møn Skole Hjertebjerg Afd. Dette er samlingsstedet for børn og unge. En del af Møns idrætsliv leves på boldbanerne bag skolen.

Hjertebjerg Boldbaner(11)

Boldbanerne ligger i tilknytning til skolen, hvis elever benytter arealerne til idræt. Her er også en lokal fodboldklub, så der er et stort slid på banerne, og de vedligeholdes tilsvarende intensivt.

Ved siden af boldbanerne er der på initiativ fra en lokal borgergruppe anlagt en multibane, som skolen har driftansvaret for.

Driften af boldbanerne fortsætter på nuværende niveau.

Boldbaner i Hjertebjerg

Magleby

Areal nær kirken i Magleby (12)

Midt i Magleby, mellem kirken og det nedlagte plejehjem, som nu skal omdannes til vandrerhjem, ejer Vordingborg kommune et areal på ca. 7500 m². Arealet er bortforpagtet.

Såfremt der er lokal interesse, kunne arealet ved forpagtningens ophør udvikles til et rekreativt naturpræget areal.

Det åbne land

Østmøn er præget af store skovområder og landbrugsland. Offentligheden er via Naturbeskyttelsesloven sikret adgang til private skove og markveje, men både turister og fastboende kan blive usikre på, hvor de kan og må færdes. Fra lokalt hold efterlyses bedre skiltning af ruter og stier samt mere information om hvilke rettigheder og pligter man har, når man som gæst færdes på privatejede arealer og i naturen.

Gadekær

I de helt små landsbyer er gadekærene ofte det eneste fælles rekreative område og kan blive en attraktion for landsbyen og et sted at samles eller en levende naturperle med masser fisk og frøer. På Østmøn har Vordingborg Kommune ansvaret for driften af en håndfuld gadekær.

Vordingborg Kommune vil gerne indgå i samarbejde med lokale kræfter, som ønsker at opstarte gadekærslaug med det formål at overtage en del af ansvaret for driften af de øvrige gadekær i lokalområdet.

Råbylille Gadekær (13)

Råbylille Gadekær

Gadekæret ligger ved Råbylille Strandvej og er et godt sted at holde en pause på vej til stranden på cykel. Der er et areal med en græsplæne og en flot solitær hestekastanie, hvor der med fordel kunne placeres et bord/bænkesæt for at opfordre til ophold. Her

er udsigt over marker, landsbyen og gadekæret. Det er et gadekær, der kunne være oplagt at gøre en indsats for at fremme som et lille grønt område i landsbyen.

Plænen holdes med klippet græs (græsflade). Arealet udenom gadekæret holdes som fælledgræs, der bliver slået en gang årligt.

Driften fortsætter uændret.

Eventuelt oprettes et gadekærslaug, hvis der er interesse for det i landsbyen.

Keldbylille Gadekær (14)

Keldbylille Gadekær

Gadekæret ligger centralt i Keldbylille helt ud til Kullegårdsvej. En række opstammede træer markerer grænsen mellem gadekæret og vejen. Der er intet grønt areal udenom gadekæret.

Gadekæret synliggøres ved at fjerne opvækst af træer og buske i kanten af gadekæret, så træerækken står skarpere og vandspejlet bliver tydeligere fra vejen.

Keldby Gadekær (15)

P-plads foran Keldby Gadekær

Keldby gadekær ligger midt i Keldby ud til Klintevej. Alle, der er på vej til Møns Klint, passerer stedet. En parkeringsplads foran gadekæret skæmmer det ellers klart velafgrænsede rum. Der er mulighed for synlige forbedringer ved en generel oprydning og fjernelse af ukrudt og støds kud langs kanten af gadekæret. I 2013 er placeret et bord/bænkesæt for at opfordre til ophold.

Der arbejdes på at etablere et gadekærslaug til at overtage driften af gadekæret og arealerne omkring det.

Ullemarke Gadekær (16)

Ullemarke gadekær

Gadekæret i Ullemarke er oprenset i 2003 og ligger helt ud til Ullemarkvej. Lokale borgere har opsat et ottekantet bord/bænkesæt på det

grønne areal ved gadekæret. En række træer står langs vejkanthen. Vandspejlet er tydeligt. En klar grænse mellem gadekærsarealet, der er en selvstændig matrikel, og naboen på Ullemarkvej 17 kunne være en fordel, da området p.t. opleves som halvprivat og man derfor ikke umiddelbart benytter bord/bænkesættet.

Spejlsby Gadekær (17)

Det grønne område rundt om Spejlsby gadekær passes af Spejlsby Landsbylaug. Her er græsplæne, borde og bænke og en informationstavle.

Sømarke Gadekær (18)

Gadekæret ligger midt i landsbyen Sømarke og er en klassisk smediedam med stort, frit vandspejl, skrånende græsplæner og skråning med rød hestehov ned mod vandet, et gammelt solitært ahorntræ og bænke. Her kan man mødes, sætte sig og kigge på livet i vandet og landsbyen.

Sømarke Gadekær, en gammel smediedam

Elmelunde Gadekær (19)

Elmelunde er mest kendt for sin kirke men området omkring gadekæret er meget spændende. Det gamle sprøjtehus er bevaret fra dengang branddammen udgjorde et vigtigt element i landsbyens brandbekæmpelse og området omkring gadekæret med små huse ud til vejen og en gård, der slutter landsbyen af, er udpeget som et værdifuldt landskabstræk i landsbyen.

Adgang til strande

Strandene og kysten omkring Østmøn er varierede, og i badesæsonen er det muligt at finde en god strand uanset vind og vejr. Her kan bades, fiskes, sejles, surfes, luftes hund og børn, og her kan man finde ro og være i fred, hvis det er det, man har behov for. Adgangen til strandene er derfor her et af de vigtigste udviklingspotentialer, der gavner rekreative muligheder både for turister og fastboende.

I 2013 ansøges om Blåt Flag til strandene ved Klintholm Havn.

Det er vigtigt at fastholde de adgange til stranden, der findes i dag og på sigt sikre adgang til vandet flere steder, hvor der i dag er adgang til strandene via private markveje.

Strande øst og vest for Klintholm Havn (4 og 5)

De to strande ligger henholdsvis øst og vest for havnen, hvor der er en del turistaktiviteter foruden havneaktiviteter. Strandene er velbesøgte men mangler toiletter og andre faciliteter.

Vordingborg Kommune vil arbejde for at forbedre faciliteterne og strandkvaliteten, så den østlige strand ved Klintholm Havn kan opnå kvalitetsstempellet Blå Flag i 2013.

Sti ved Råbylille Strand (20)

Stien går fra Råbyovedvej til Råbylille Strand og anvendes lokalt af gående og cyklister. Der klippes græs på stien.

Driften fortsætter uændret.

Sti til Råbylille Strand

Vængegårdsvej, p-plads, Tåstrup (21)

Adgang til stranden ved Vængegårdsvej

Ved Vængegårdsvej ligger en p-plads, som kan fungere som udgangspunkt for en god strandtur

Driften af området fortsætter uændret.

Ålebæk Strand (22)

Ved Ålebæk Strand findes et stiforløb, der indgår som en del af Sjællandsleden og North Sea Trail. Det er en klippet græssti, der følger kysten og byder på fantastiske udsigter, varierede natur- og landskabsoplevelser og – ikke mindst - flere adgange til stranden. Der er parkeringsmuligheder ved begge ender af stien.

Driften fortsætter uændret.

Sti ved Ålebæk Strand

Kirkestier

I det åbne land forbinder gamle kirkestier landsbyerne i et netværk, der går udenom vejnettet. Kirkestierne er derfor en vigtig del af det grønne stisystem for de bløde trafikanter og de rekreative muligheder i et område.

Natursekretariatet vil have fokus på at få kortlagt gamle kirkestier og – i samarbejde med lodsejere og andre lokale kræfter – retablere stierne i videst muligt omfang.

Kirkestien, Magleby (23)

Kirkestien følger gamle skel og hegn fra Magleby Kirke til Klintholm Gods. En varieret tur igennem herregårdslandskabet med store marker og gamle træer i skellet. Stien er meget varieret; nærmest godset er det en trampesti, der senere løber over i en lidt bredere sti, for til sidst – tæt på Magleby - at blive et bredt spor med klippede græsrabatter.

Kirkesti i Magleby

Stien bør bevares i samme udtryk, da det giver god variation på turen. Plejen fortsætter uændret.

Det skal undersøges om det er muligt at etablere en rundtur væk fra vejnettet ved Magleby

Sti mellem Hjertebjerg og Råbylille (24)

Kirkestien følger gamle skel og levende hegn og er delvist af en kvalitet, hvor man kan cykle på den. Stien anvendes i den bedste del af året som sikker skolevej for større skolebørn.

Stien fremstår som en klippet græsabat, dog med et enkelt spor i midten.

Driften fortsætter uændret.

Sti mellem Hjertebjerg og Råbylille

Fortidsminder

Af de bedst bevarede og mest spændende fortidsminder i Vordingborg Kommune er 52 beskrevet på Fortidsmindeguiden, www.fortidsmindeguiden.dk, og på de konkrete lokaliteter er der opsat informationstavler. Enkelte steder er der også anlagt parkeringspladser ved fortidsmindet. Adgang til og formidling af fortidsminderne prioriteres højt.

De fleste er beliggende på private arealer, typisk marker, men mange plejes af Vordingborg Kommune af hensyn til bevarelse af kulturarven. Enkelte steder plejes fortidsmindet af et frivilligt laug.

Vordingborg Kommune vil arbejde på, i samarbejde med lodsejerne, at skabe adgang til endnu flere fortidsminder og få dem beskrevet og formidlet på Fortidsmindeguiden og med informationstavler på lokaliteterne. Det er også et mål, at flere fortidsminder skal under regelmæssig pleje, enten af Vordingborg Kommune eller ved at oprette lokale frivillige laug til pleje af fortidsminderne.

På Østmøn ligger mange gravhøje og andre fortidsminder. Seks af dem er beskrevet i Fortidsmindeguiden. Fælles for dem er, at de ligger nær de nationale og regionale vandre- og cykelruter. De er derfor lettilgængelige for turister og fastboende.

Nøddebjerggård/ Busemarke langdysse(25)

På marken lige vest for Nøddebjerggård ved Busemarke Mose ligger en seværdig langdysse med et åbent gravkammer smukt i landskabet. Adgangsvejen er en trampesti fra Søndre Landevej langs et levende hegn. På langdyssen slås græsset 1-2 gange årligt. Langdyssen formidles på Fortidsmindeguiden.

Plejen af fortidsmindet og adgangsvejen fortsætter uændret.

Kraneled langdysse (26)

Langdyssen ligger på en mark udenfor den lille landsby Kraneled og stammer fra bondestenalderen. Når man følger den regionale vandrute Sjællandsleden, kommer man lige forbi fortidsmindet. Historien om Kraneled langdysse formidles på Fortidsmindeguiden. På langdyssen slås græsset 1-2 gange årligt.

Kraneled Langdysse

Plejen af langdyssen fortsætter uændret.

Mandemarke Skanse (27)

Mandemarke Skanse ligger nær havet, øst for Klintholm Havn. Der er adgang til skansen fra stranden og fra Mandemarke Have. Arealet ligger forholdsvist ugeneret og man skal vide, det er en skanse for at bemærke den. Historien om dette forsvarsværk formidles på Fortidsmindeguiden. Skansen slås 1-2 gange årligt.

Plejen af fortidsmindet og adgangsvejen fortsætter uændret.

Busene Høj (Øster Brøndehøj) (28)

Højen passeres på vej ud til Naturstyrelsens Mandemarke Have samt Klintholm Fyr. Gravhøjen formidles på Fortidsmindeguiden og er meget synlig i landskabet. Adgang sker via en trampesti over marken. Græsset på højen slås 1-2 gange årligt.

Plejen af fortidsmindet og adgangsvejen fortsætter uændret.

Busene Høj

Timmesø Bjerg tilflugtsborg (29)

Timmesø Bjerg hæver sig markant og stejlt med hele 113 meters højde i Klinteskovene på østsiden af Møn. På toppen af Timmesø Bjerg findes resterne af en formodet tilflugtsborg fra yngre jernalder. Den stejle, naturlige bakke blev dengang på toppen forstærket med volde og grøfter, som indgik i en forskansning som lokalbefolkningen i ufredstider kunne søge tilflugt i. Her findes også de ældste (næsten 400 år gamle) danske bøgetræer, som med deres krogede grene giver stedet en helt speciel stemning,

Hunesø Voldsted (30)

Huneborg voldsted nær Klinteskovene ligger smukt i nordvestsiden af skoven som omkranser Hunesø. Voldstedet - eller nærmere borgbanken - er en næsten rund banke på omkring 20 meter i diameter og omkring 2,5 meter høj. Toppen af den lille banke må have været befæstet med en form for palisade for at forhindre indtrængende fjender. Søen gav et naturligt forsvar mod sydøst. Til de øvrige sider forsvares banken af en oprindelig våd voldgrav langs bankens fod. Voldstedet kaldes også for "Kong Hunes Slot" efter sagnkongen "Hune", som ifølge folketroen var "Klintonkongen" efterfølger

Sømarkedyssen (31)

Sømarkedyssen ligger ved Stendyssevej, lige øst for Sømarke by. Jordhøjen er afgravet, så de store bære- og dæksten står tilbage og giver dyssen et malerisk udseende. Dyssens store sten er dækket af flere hundrede skålgruber (458 ved den seneste registrering) – små fordybninger, som antageligt har været anvendt i religiøse ritualer.

Historien om Sømarkedyssen formidles på Fortidsmindeguiden.

Rekreative ruter

Østmøn er turistområde og derfor fører en del internationale, nationale, regionale og lokale ruter og stier rundt i lokalområdet.

Mange ruter har deres egen hjemmeside, men formidles også på www.friluftsguiden.dk, hvor overnatningsmuligheder med mere ligeledes er at finde.

Sjællandsleden (Møn Rundt)

Vandreruten North Sea Trail løber gennem området. North Sea Trail er sammenfaldende med den regionale vandrerute Sjællandsleden.

Sjællandsleden på Østmøn – Møn Rundt

Der er behov for en gennemgang af placeringen af skiltene langs Sjællandsleden på Østmøn, da de flere steder er placeret uhensigtsmæssigt.

Æsketure

'Æsketurene' er en samling af 12 ruter fra forskellige lokaliteter i Vordingborg Kommune, samlet i en lille handy æske. Samlingen er blevet til i samarbejde mellem Vordingborg Kommune og Region Sjælland. Ruterne er ganske korte og kan benyttes som inspiration til en motionstur i hverdagen. En af ruterne løber gennem Magleby.

'Æsketur' i Magleby

Cykelruter

Nationale cykelruter 8 og 9

De nationale cykelruter 8 (Sydhavsruuten Rudbøl-Møn) og 9 (Helsingør-Gedser) kommer helt ud forbi Østmøns spids.

Formidling:

Igangværende projekter:

Fire fortidsminder i lokalområdet formidles p.t. på Fortidsmindeguiden og med informationstavler på lokaliteterne.

I samarbejde med Naturstyrelsen, Møns Amatørarkæologiske Forening og Vordingborg Udviklingsselskab formidler Vordingborg Kommune Østmøns unikke naturværdier og kulturhistorie.

Kommende projekter:

Flere fortidsminder fra Østmøn kan formidles på Fortidsmindeguiden.

I Klintholm Havn formidles placering af legepladsen samt muligheden for at gå tur ved mosen - især henvendt til ikke-stedkendte (sejler-)turister.

I forbindelse med den forventede tildeling af Blå Flag på stranden ved Klintholm Havn vil der blive opstillet en formidlingstavle som oplyser om faciliteter og aktiviteter ved stranden.

Der igangsættes en generel formidlingsindsats rettet mod turister, tilflyttere og herboende, så befolkningen bliver bevidst om, at de rent faktisk har lov til at færdes mange steder. Derved gøres de store skove og andre arealer mere tilgængelige for borgerne. Samtidig gøres der, af hensyn til lodsejerne, opmærksom på de pligter, der følger med: hvor skal hunde holdes i snor, hvad må man (ikke) tage med hjem, hvilke planter skal beskyttes osv.

Frivillighedsprojekter:

Igangværende projekter:

Klintholm Havn Borger- og Grundejerforening deltager aktivt i udviklingen af området ved mosen, både med ideer og med praktisk arbejde. Bl.a. har de ryddet en tilgroet sti gennem en lille lund i områdets sydøstlige hjørne.

Borre og Omegns Borgerforening har af Vordingborg Kommune fået to blomsterkummer med vandingstanke til opsætning på standere ved kirken i Borre. Borgerforeningen står for tilplantning og vanding.

I samarbejde med Naturstyrelsen arrangerer Vordingborg Kommunes naturvejleder frivillige arbejdsdage, hvor der f.eks. udføres naturpleje med le i Jydelejet.

Kommende frivillige projekter:

Klintholm Havn Borger- og Grundejerforening ønsker at der opstilles nogle blomsterkummer ved havnen, som foreningen efterfølgende vil tilplante og passe med vanding osv. Dette skal aftales nærmere med havnens administration.

Kogræsserlaug i Klintholm Havn – såfremt der er lokal interesse.

Borre og Omegns borgerforening vil gerne samle nogle frivillige i et plejelaug, som vil stå for vedligeholdelse af en af byggegrundene i Borre. Plejedage starter op i 2013.

Opstart af gadekærslaug – såfremt der er lokal interesse.

Adoption af fortidsminder – det kunne være pleje af Brøndehøje Skanse eller Øster Brøndehøj. – såfremt der er lokal interesse.

Natur

Fredninger

Råbylille Fælleslod (A)

Fredet af ejerne i fælleskab i 1962 for at sikre offentlighedens ret til adgang, ophold og badning ved stranden

Postgården (B)

Fredet 1963 af landskabelige hensyn

Østmøn (C)

Fredet 1980 med det formål at bevare de landskabelige værdier der er knyttet til området, herunder udsigten over området, især udsigterne til og fra klintarealerne uden for fredningen.

Høje Møn (D)

Fredet 1983 med det formål at sikre en opretholdelse af de landskabelige, kulturhistoriske, naturhistoriske og

naturvidenskabelige værdier, som området rummer, samt at udvide offentlighedens ret til færdsel i området.

Møens Klint (E)

Naturfredning fra 1921 med forbud mod at 'opgrave, afplukke eller paa anden maade borttage' en lang række sjældne plantearter, der vokser på den specielle kridtbund ved og på klinten.

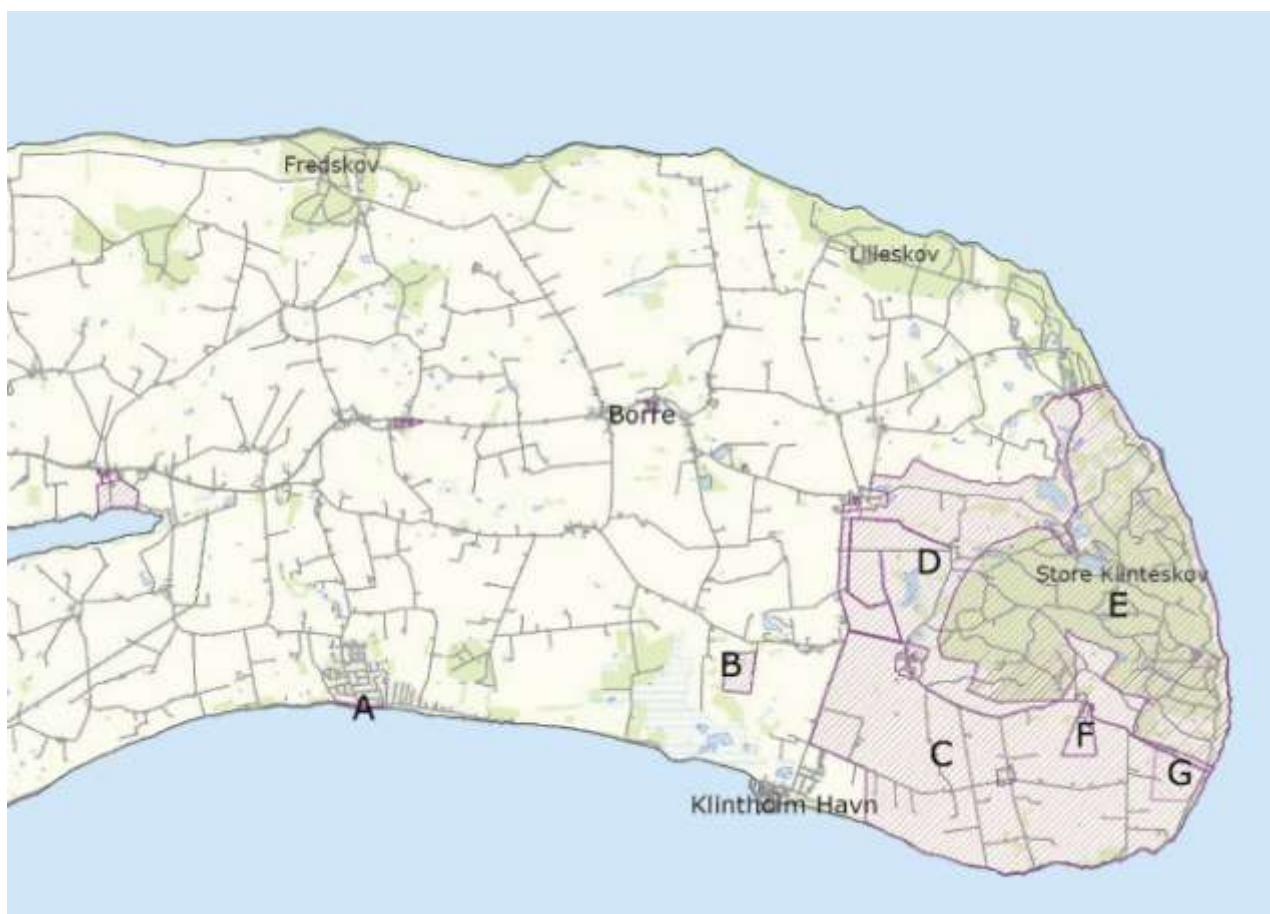
Busene (F)

Fredet 1963 af landskabelige hensyn

Hundevængsgård (G)

På et areal ved Hundevængsgård er der en fredning undervejs, som skal sikre at den sjældne naturtype kalk-overdrev, der findes på arealet, beskyttes og bevares. Fredningen er en udvidelse af den gældende naturfredning for Møens Klint (E).

Vordingborg Kommune overtager ansvaret for naturplejen ved Hundevængsgård, så snart fredningssagen er endeligt afsluttet.

Fredede arealer på Østmøn

Indsatsplan mod Kæmpe-Bjørneklo

Kæmpe-Bjørneklo er en invasiv plante. Fælles for invasive planter er, at de ikke tilhører den oprindelige danske natur og at de, med deres voldsomme vækst, fortrænger det naturlige plante- og dyreliv. Kæmpe-Bjørneklo findes i dag spredt ud over hele Vordingborg Kommune.

Udover at Kæmpe-Bjørneklo er en direkte trussel mod den biologiske mangfoldighed, er den også giftig, idet dens plantesaft ved berøring med huden kan give voldsomme udslæt. Det er derfor vigtigt, også af hensyn til folkesundheden og befolkningens rekreative interesser, at planten bekæmpes.

Vordingborg Kommune har i 2009 udarbejdet den første indsatsplan mod Kæmpe-Bjørneklo. Planen omfatter kyststrækningen fra Dybsø Fjord til Kalvehave Havn.

I et område, der er omfattet af en indsatsplan, har alle grundejere, offentlige såvel som private, pligt til at bekæmpe planten effektivt.

Østmøn lokalområde bliver omfattet af en indsatsplan mod Kæmpe-Bjørneklo i 2014. Vordingborg Kommune foretager i dag bekæmpelse af planten på offentlige arealer i lokalområdet.

Kæmpe-Bjørneklo langs vandløb

Natura 2000 handleplaner

Nogle naturområder er af staten udpeget som internationale naturbeskyttelsesområder, også kaldet Natura 2000 områder. Disse områder er udpeget for at beskytte dyre- og plantearter samt naturtyper, der er truet i EU.

Vordingborg Kommune har i 2012 vedtaget 7 Natura 2000 handleplaner, som beskriver konkrete tiltag og forvaltningsmetoder, der skal være med til at standse tilbagegangen for truede naturtyper og arter indenfor områderne.

I Østmøn lokalområde er tre arealer omfattet af en sådan handleplan. Planerne beskrives kort hér og kan læses i deres helhed på www.vordingborg.dk

Natura 2000-handleplan for Busemarke Mose og Råby Sø (område nr. 183)

Natura 2000- område nr. 183.

(Illustration fra 'Natura 2000-plan 2010-2015 Busemarke Mose og Råby Sø', Miljøministeriet 2011)

Busemarke Mose

Busemarke Mose og Råby Sø er engarealer langs små vandløb, der udmunder på Møns sydkyst. Busemarke Mose er den største mose på Møn. Råby Sø er fuldstændig afvandet og har i en periode været opdyrket. Området er især karakteriseret ved kystnaturtyper og mosetyper.

Natura-2000 handleplanen skal genskabe de naturlige vandstandsforhold i Busemarke Mose med det formål at øge arealet af og forbedre naturtilstanden af mosenaturtyperne.

Desuden sikres og genskabes lysåbne naturarealer ved rydning af opvækst, herunder af invasive arter, og ved etablering af den fornødne pleje/drift. Der gøres en særlig indsats i forhold til den truede naturtype rigkær.

Natura 2000 handleplan for Klinteskov og Klinteskov Kalkgrund (område nr. 171)

Området er karakteriseret ved et marint rev, den stejle klint, et stort skovareal, men også en del lysåben natur.

Det marine habitatområde er præget af den fremtrædende kalkgrund, der henføres til naturtypen rev. På land rummer Klinteskov Danmarks vigtigste forekomster af skovnaturtypen bøg på kalk med en bundflora af kalkelskende arter. Der findes tre store søer, hvoraf Aborresø er unik ved at være næsten uden menneskelig påvirkning.

Området indeholder også kalkoverdrev med nogle af landets vigtigste orkideforekomster. Området som helhed er levested for mange sjældne og rødlistede arter, hvoraf kan nævnes orkideen horndrager og dagsommerfuglen sortpletet blåfugl. Begge arter findes i Danmark kun her. Vandrefalken har ynglet fast på klinten siden 2001.

Natura 2000- område nr. 171.
(Illustration fra 'Natura 2000-plan 2010-2015 Klinteskov og Kliteskov Kalkgrund', Miljøministeriet 2011)

Natura 2000-handleplanen skal sikre at området fortsat rummer store og nationalt vigtige arealer af kalkbetingede overdrevs- og skovnaturtyper. De lysåbne naturtyper skal sikres en hensigtsmæssig naturpleje. Dette gøres bl.a. ved at sikre og genskabe lysåbne naturarealer ved rydning af opvækst, herunder af invasive arter, og ved etablering af den fornødne pleje. Der gøres en særlig indsats for sikring af hensigtsmæssig pleje på eksisterende arealer med tørt kalksandsoverdrev og kalkoverdrev med vigtige orkidéforekomster.

Kliteskov

Natura 2000 handleplan for Stege Nor (område nr. 180)

Stege Nor er en typisk kystlagune med det snævre udløb ved Stege by. Vandet er brakvand, og mere ferskt end havet omkring Møn. Området omfatter også norets vandpåvirkede bredzone. Kysten omkring noret består af rørsump og afgræssede strandenge.

Natura 2000- område nr. 180.
(Illustration fra 'Natura 2000-plan 2010-2015 Stege Nor', Miljøministeriet 2011)

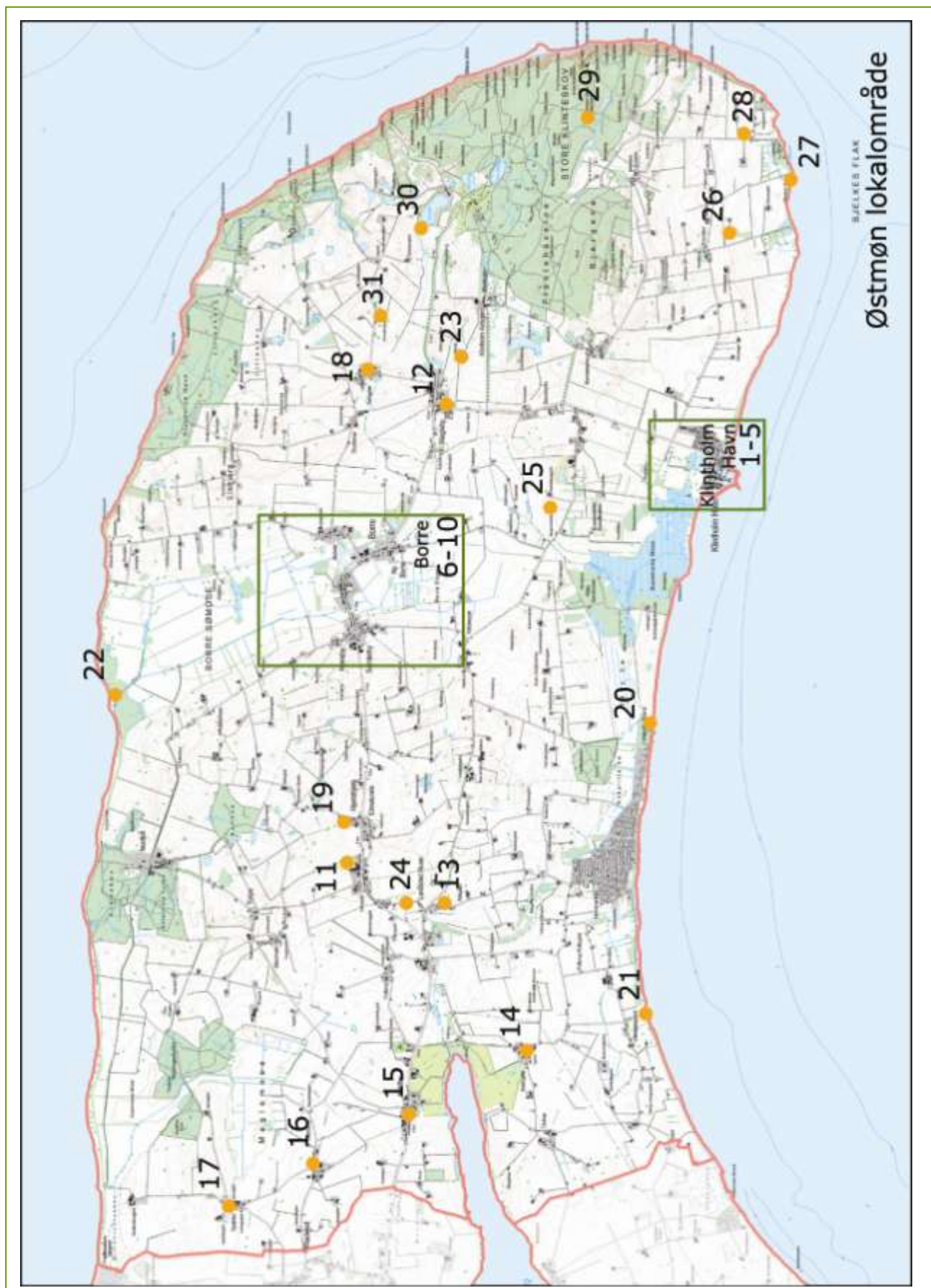

Noret er en vigtig lokalitet for rastende pibe- og troldænder. På enkelte af strandene omkring noret, forekommer sjældne danske salttålede planter som samel og vild selleri. Noret lider under en høj næringsstofbelastning, og strandene trues af tilgroning med tagrør og lokalt med træer og buske.

Natura 2000 handleplanen skal sikre Stege Nors vandkvalitet så Noret kan rumme et artsrigt dyreliv og undervandsvegetation. Derudover skal strandene sikres ved en hensigtsmæssig drift og lav næringsstofbelastning.

Oversigtskort

Opsamling og prioritering

Denne grønne udviklingsplan gennemgår både arealer som skal opretholde status quo, steder hvor der kan ske forandringer i udtryk eller anvendelse samt helt nye områder, som kan udvikles til rekreative perler. Vi har også været omkring alle de frivillige tiltag der skabes af engagerede borgere, som derved bidrager til at løfte deres lokalområde og gøre Vordingborg Kommune meget grønnere.

Blandt de udviklingspotentialer, der er nævnt i planen vil Natursekretariatet i samråd med lokalrådet prioritere indsatsen således:

1. Mosen i Klintholm Havn som rekreativt område. Stier, formidling, drift, – projekt i samarbejde mellem frivillige og Natursekretariatet
2. Formidling af mulighederne for gåture i Klintholm Havn
3. Byggegrund i Borre – frivilligt projekt om drift og tilplantning af grunden
4. Laug – Natursekretariatet støtter op om etablering af gadekærslaug, blomsterlaug, kogræsserlaug og mindstenslaug, hvis der er interesserede frivillige